



Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: puidutöötlemissektor

Kommenteeritud kokkuvõte

Sissejuhatus

Käesoleva uuringu eesmärk on anda puidutöötlemissektoris sotsiaalse dialoogi toetamiseks vajalikku teavet. Eurofoundi esindavusuuringutega püütakse valitud sektorites kindlaks teha töösuhete valdkonnas asjakohased sotsiaalpartnerite organisatsioonid riigisisel ja -ülesel tasandil. Nende eesmärkide saavutamiseks tuvastatakse käesolevas uuringus asjaomased riikide sotsiaalpartnerite organisatsioonid puidutöötlemissektoris, kasutades ülevalt-alla (koostades Euroopa tasandi organisatsioonide liikmete nimekirja) ja alt-üles (Eurofoundi Euroopa korrespondentide võrgustiku kaudu) lähenemisviisi. Uuringusse kaasati selles sektoris riigi tasandil tegutsevad organisatsioonid, kes osalevad korrapäraselt sektori kollektiivläbirääkimistes ja/või on seotud ettevõtjate või töötajate asjaomase Euroopa ühendusega, mis on kantud komisjoni nimekirja Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonidest, kellega ELi toimimise lepingu artikli 154 kohaselt konsulteeritakse, ja/või kes osalevad sektoriga seotud Euroopa sotsiaaldialoogis.

Sektori määratlus

Puidutöötlemissektor on käesolevas uuringus tulemuste riikidevahelise võrreldavuse tagamiseks määratletud Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE) järgi. Täpsemalt kuulub puidutöötlemine NACE Rev. 2 koodi 16 alla. See hõlmab järgmisi tegevusalasid:

- 16.1 puidu saagimine ja hõveldamine;
- 16.2 puidust, korgist, õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine.

Majandustaust

2014. aasta Euroopa tööjõu-uuringu kohaselt on ELi liikmesriikide puidutöötlemissektoris kokku alla 1,5 miljoni töötaja, kellest 83% on mehed. Enamik selle sektori

töötajaid töötab täistööajaga väikeettevõtetes, kus on alla kümne töötaja. Sektor on osaliselt puittoodete nõudluse pideva languse ning osaliselt investeeringute vähesuse, suurte kulude ja impordist tuleneva konkurentsipurustuse tõttu kahanemas. Sektorit on mõjutanud ka majanduskriis ja töökohtade arv on alates 2008. aastast vähenenud.

Huvide esindamine riigi tasandil

Ametiühingud

Rohkem kui poolte ELi liikmesriikide puidutöötlemissektoris valitseb ametiühingute pluralistlik süsteem. 27 ELi liikmesriigis on kokku kindlaks tehtud 62 selle sektoriga seotud ametiühingut (Maltas ei ole ühtegi sellist ametiühingut). 11 riigis on ainult üks selle sektoriga seotud ametiühing, viies riigis on neid kaks ja veel viies riigis kolm ning kuues riigis on neli või rohkem sektoriga seotud ametiühingut – see näitab sektori killustatust.

Ametiühingusse kuulumise määr sektoris on kättesaadav ainult 27 juhul 62st. Olukord on küll riikide ja ametiühingute lõikes väga erinev, kuid statistika näitab, et rohkem kui poolte ametiühingute puhul (mille kohta on teave kättesaadav) on see määr sektoris väike või väga väike (alla 10%).

Tööandjate organisatsioonid

25 ELi liikmesriigis on kindlaks tehtud 50 sektoriga seotud tööandjate organisatsiooni (Bulgaarias, Maltas ja Poolas ei ole ühtegi sellist tööandjate organisatsiooni). Kümnes riigis on ainult üks tööandjate organisatsioon, üheksas riigis kaks, neljas riigis kolm ja kahes riigis neli või rohkem.

Tööandjate organisatsioonidesse kuulumine on sektoris väike ja vaid ühte organisatsiooni kuulub üle 50% sektori ettevõtjatest. 28 juhul on kättesaadav teave mõlema osakaalu kohta ja see näitab, et

tööandjate organisatsioonidega ühinenud ettevõtjate osakaal on üldiselt väiksem kui ametiühingutega liitunud töötajate osakaal (21 juhul 28st). See võib viidata võimalusele, et suuremad ettevõtjad liituvad ühendustega veidi agaramalt kui väiksemad ettevõtjad.

Kollektiivlâbirâäkimid

Kümnnes riigis 20st, mille kohta esitati andmed, on kollektiivlâbirâäkimistes osalemise määr kõrge (üle 80%), kolmes riigis on see vahemikus 50–70% ja viies riigis on kollektiivlâbirâäkimistes osalemise määr väga madal (alla 15%). Eestis ja Maltas ei peeta sektoris üldse kollektiivlâbirâäkimisi. Kollektiivlâbirâäkimistes osalemise kõrge määra peamine põhjus on mitut tööandjat hõlmavate lâbirâäkimiste ülekaal. Madalaimad osalemismäärad tulenevad üht tööandjat hõlmavate lâbirâäkimiste ülekaalust.

Huvide esindamine Euroopa tasandil

Euroopa Ehitus- ja Puidutööstuse Töötajate Liidul (EFBWW) on vaatlusalustes riikides 34 liikmesorganisatsiooni ja 31 neist osalevad sektori kollektiivlâbirâäkimistes.

Euroopa Puidutööstuse Liidul (CEI-Bois) on 16 riigis 19 liikmesorganisatsiooni ja 16 neist osalevad sektori kollektiivlâbirâäkimistes.

Esindavuse kriteeriumid

Vastavalt teatisele (KOM(1998) 322 (lõplik)) lisatud komisjoni otsusele konsulteeritakse organisatsioonidega, kes vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- a) (...) esindavad konkreetseid valdkondi või ametialasid ning on Euroopa tasandil organiseerunud;
- b) (...) koosnevad organisatsioonidest, mis on liikmesriikide tööturu osapoolte struktuuri lahutamatu ja tunnustatud osa, suudavad pidada lâbirâäkimisi kokkulepete sõlmimiseks ning on esindatud mitmes liikmesriigis;
- c) (...) neil on asjakohased struktuurid, mis tagavad tõhusa osalemise komiteede töös.

Euroopa tasandil esindavuse kolmas kriteerium on seotud organisatsiooni suutlikkusega pidada oma liikmete nimel lâbirâäkimisi ja sõlmida „lepingusuhte[i]d, kaasa arvatud kokkuleppe[i]d” (ELi toimimise lepingu artikkel 155), st suutlikkusega võtta endale ja oma riiklike liikmesorganisatsioonidele kohustusi.

EFBWW ja CEI-Bois sõlmisid selle küsimuse reguleerimiseks 17. juunil 1994 vastastikuse mõistmise memorandumis sotsiaaldialoogis osalemise kohta. Memorandumis artiklis 2 on sätestatud, et „mõlemad osapooled tegutsevad eeldusel, et liikmesorganisatsioonid kiidavad lõplikud ja/või siduvad deklaratsioonid enne nende avalikku rakendamist heaks”.

Sellest tulenevalt on EFBWW-I ja CEI-Bois'I oma liikmete nimel lâbirâäkimiste pidamiseks ajutised volitused, kuid nad peavad enne siduva deklaratsiooni sõlmimist oma liikmesorganisatsioonidega konsulteerima.

Teised Euroopa tasandi organisatsioonid

Käesoleva uuringuga hõlmatud riiklike ametiühingute liikmete analüüsist selgub, et ainult üks uuringus nimetatud Euroopa organisatsioon hõlmab vähemalt kolme riiki – IndustriAll European Trade Union (IndustriAll), mis hõlmab kuut riiki. Selle organisatsiooni esindatus sektoris peegeldab paljude ametiühingute tegevusvaldkondade kattumist, sest organisatsioon ise ei kutsu endaga liituma puidutöötlemissektori ametiühinguid.

Sarnane tööandjate/ettevõtjate riiklike ühenduste analüüs näitab, et mõned neist kuuluvad mitte CEI-Bois'sse, vaid muudesse Euroopa ühendustesse, nagu Euroopa Puitpladitootjate Liit (European Panel Federation – EPF), Euroopa Mööblitootjate Liit (European Furniture Manufacturers Federation – UEA) ja Euroopa Mööblitööstuse Liit (European Furniture Industries Confederation – EFIC). Alt-üles lähenemisviisi kasutades on need Euroopa organisatsioonid esindatud vastavalt kolmes riigis (EPF), neljas riigis (UEA) ja kuues riigis (EFIC). EPF on CEI-Bois' haruliit ning UEA ja EFIC on tegevad mööblitööstuses, mis jääb puidutöötlemissektorist välja.

Järeldused

EL 28 riikide puidutöötlemissektori ülevalt-alla ja alt-üles analüüs näitab, et sektori tööandjate ja töötajate olulisimad ELi-ülesed esindajad on töötajate poolt EFBWW ja tööandjate poolt CEI-Bois.

Lisateave

Aruanne „Representativeness of the European social partner organizations: Woodworking sector” (Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: puidutöötlemissektor) on avaldatud veebilehel <http://eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/comparative-information/representativeness-of-the-european-social-partner-organisations-woodworking-sector>.

Lisateave: Camilla Galli da Bino, teabeametnik, gdb@eurofound.europa.eu